CONTROLEPROTOCOL Regio Hart van Brabant 2026

1. Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties voor de controle van de jaarrekening van GR Regio Hart van Brabant.

Het algemeen bestuur (her)bevestigt met dit controleprotocol de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstolerantie voor de accountantscontrole.

1.1 Wettelijk kader

De Gemeentewet schrijft in artikel 213 voor dat het algemeen bestuur één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven wordt de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening, uitgevoerd door de door het algemeen bestuur benoemde accountant. Met ingang van 2023 is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor het opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening van de GR Regio Hart van Brabant.

Voor een toelichting op het begrip rechtmatigheid in relatie tot de (accountants)controle bij de GR Regio Hart van Brabant verwijzen wij onder meer naar het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado), de *Notitie rechtmatigheidsverantwoording* (Commissie Bado) en de *Kadernota rechtmatigheid* van de Commissie Begroting en Verantwoording (BBV). Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Bado dat “de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met relevante wettelijke voorschriften, waaronder gemeentelijke verordeningen". In het kader van de controle zijn er negen rechtmatigheidscriteria:

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Ondanks dat de accountantscontrole deze criteria afdekt, neemt de GR Regio Hart van Brabant, ze, waar van toepassing, ook mee bij de rechtmatigheidscontrole. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen besteedt het dagelijks bestuur aandacht aan de volgende criteria:

- het begrotingscriterium;
- het voorwaardencriterium;
- het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium).

De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording als een onderdeel van de jaarrekening. In de controleverklaring geeft hij geen afzonderlijk oordeel meer over het aspect van de rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. De accountant zal toetsen of de jaarrekening getrouw is en toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave geeft.

De controle van de jaarrekening door de accountant is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- de getrouwheid van de door het dagelijks bestuur afgegeven rechtmatigheidsverantwoording;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, hierna: BBV);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zijn de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur zijn gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet, het Bado, de Kadernota rechtmatigheid en de uitgangspunten en standpunten van de commissie BBV en de aanwijzingen en beroepsvoorschriften van het NBA, bepalend voor de uit te voeren werkzaamheden.

3.Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyses, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties. Hij accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zo in dat hij voldoende zekerheid krijgt over het getrouwe beeld van de jaarrekening met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie.

3.1 Goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening en onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring.

Het BADO schrijft de minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voor. Voor de accountantscontrole 2026 houden we onderstaande wettelijke minimumkaders aan.

	Strekking controleverklaring:		
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding/Afkeurend
Fouten en onzekerheden in de jaarrekening (% lasten exclusief toevoeging aan reserves)	≤ 2%	>2%<4%	≥ 4%

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (deskundige oordeelsvorming). De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van deskundige oordeelsvorming.

3.2 Rapporteringstolerantie

De rapporteringtolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportage plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringtolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringtolerantie bedraagt 2 promille van de omvangsbasis (de totale lasten van de GR, exclusief toevoegingen aan reserves)

4. Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Bado dat “de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen in overeenstemming zijn met de begroting en met relevante wettelijke voorschriften, waaronder de gemeentelijke verordeningen".

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die in het normenkader staan. Het algemeen bestuur actualiseert het normenkader indien nodig jaarlijks en stelt het vast. De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. De commissie BBV heeft een verplicht verantwoordingsmodel opgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Het kader van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende criteria:

- begrotingscriterium
- voorwaardencriterium
- misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

Deze criteria komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording. Rechtmatigheidscriteria die ook de getrouwheid raken zijn geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Bijvoorbeeld: dat een post in de jaarrekening niet voldoet aan de uitgangspunten van het BBV hoeft niet te staan in de rechtmatigheidsverantwoording, maar maakt onderdeel uit van het getrouwheidoordeel van de accountant.

Het begrotingscriterium

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de begrote bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van het algemeen bestuur. Voor de afsluitende oordeelsvorming over het acceptabel zijn van de overschrijdingen zijn kaders opgenomen in de financiële verordening. Het bepalen òf respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan het algemeen bestuur.

Het voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door de GR Regio Hart van Brabant is aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop het dagelijks bestuur kan toetsen. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) regelgeving van de GR Regio Hart van Brabant. Bij het voorwaardencriterium kijkt het dagelijks bestuur vooral of de financiële beheershandelingen binnen de GR Regio Hart van Brabant voldoen aan de voorwaarden in de wet- en regelgeving. In het normenkader staan de interne en externe regels die het dagelijks bestuur in zijn controle van het voorwaardencriterium moet betrekken. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- Recht, voorwaarden waaronder het in aanmerking komen voor een recht dan wel een verplichting bestaat op een recht;
- Hoogte, de hoogte van het recht dan wel de verplichting op een recht;
- Duur, de termijnen van de verstrekking, toekenning of werkingsperiode van het recht dan wel de verplichting op een recht);

- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.

Over het voorwaardencriterium stelt het bestuur de volgende uitgangspunten vast voor het jaar 2026:

- Rechtmatigheid richt zich op de financiële rechtmatigheid. Wet- en regelgeving uit het normenkader wordt dus alleen betrokken in de interne controle op rechtmatigheid voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
- Voorwaarden zoals gesteld in hogere wetgeving behoren vanzelfsprekend tot het normenkader.
- Voorwaarden zoals gesteld in eigen interne regelgeving behoren alleen tot het normenkader voor zover het bepalingen betreft over recht, hoogte en duur. Dit zijn bepalingen die aangeven voor wie een subsidie, bijdrage of uitkering bedoeld is, hoe hoog die moet zijn en voor welke periode die geldt. Nevenvoorwaarden zoals de termijn van aanlevering van verantwoordingen, de vorm van de verantwoording en allerlei andere formele vereisten blijven hiermee buiten het normenkader.
- Indien en voor zover het dagelijks bestuur bij de controle financiële onrechtmatige handelingen constateert, betrekt zij deze in de rapportage indien en voor zover het gaat om door het algemeen bestuur of hogere overheden vastgestelde regels en kaderstellende besluiten. Met andere woorden: interne regels van het dagelijks bestuur naar de organisatie en andere dan kaderstellende besluiten van het dagelijks bestuur vallen hier buiten.

Mocht tijdens de toetsing toch blijken dat het normenkader niet juist of compleet is en dit consequenties heeft gehad voor de controles, dan geeft het dagelijks bestuur in de bedrijfsvoeringsparagraaf in de jaarstukken aan welke wet- en regelgeving het betreft.

Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Dit criterium spitst zich toe op de toetsing van de juistheid en volledigheid van de gegevens die belanghebbenden, waaronder de GR Regio Hart van Brabant zelf, moeten verstrekken om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik. Misbruik is onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet.

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen". In het geval van misbruik is tevens sprake van een onrechtmatigheid.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

In verschillende wet- en regelgeving staan bepalingen die misbruik en oneigenlijk gebruik tegengaan, zoals het overleggen van bepaalde gegevens bij een aanvraag. Als er naar aanleiding van de interne controle bevindingen zijn die duiden op misbruik of oneigenlijk gebruik, zal het dagelijks bestuur dit in de paragraaf bedrijfsvoering nader toelichten.

De GR Regio Hart van Brabant moet effectieve maatregelen nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) te voorkomen. De controle richt zich op het toetsen in hoeverre de GR Regio Hart van Brabant in bestaande procedures deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik heeft genomen en de werking van de getroffen maatregelen vaststellen.

5. Rapportage door de accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet brengt de accountant een verslag van bevindingen over de controle uit aan het algemeen bestuur. In dit verslag rapporteert de accountant of de opzet en uitvoering van het financiële beheer en/of de beheersorganisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Fouten of onzekerheden die de in dit protocol genoemde rapporteringstolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de GR Regio Hart van Brabant gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole van de getrouwheid (inclusief getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording) weergegeven. De controleverklaring is bestemd voor het algemeen bestuur, zodat deze de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening kan vaststellen en decharge kan verlenen aan het dagelijks bestuur voor het gevoerde beleid.

Slotbepaling

1. Dit protocol treedt in werking op 1 januari 2026, onder gelijktijdige intrekking van het Controleprotocol 2025
2. Dit protocol geldt voor de accountantscontroles van de jaarrekening over 2026
3. Dit protocol heet: Controleprotocol Regio Hart van Brabant 2026

Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 9 december 2026

De voorzitter, De directeur regiobureau,

F.Q. Gräper-van Koolwijk F.A.J. van Mil

Bijlage bij dit controleprotocol:

- Wet- en regelgeving in het kader van de controle

Bijlage

Wet- en regelgeving in het kader van de controle

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de controle relevante algemene wet- en regelgeving. In de kolom 'wetgeving extern' wordt de te toetsen algemene wet- en regelgeving aangegeven die direct een relatie heeft met het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeenschappelijke regeling. Het feitelijke toetsingskader voor een specifieke geldstroom moet in een aantal gevallen nog nader worden uitgewerkt. Dit krijgt zijn uitwerking door intern opgestelde regelgeving (tweede kolom). De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden gedaan worden ontleend aan de begroting.

Wetgeving Extern	**Regelgeving GR Hart van Brabant**
Bestuurlijke organisatie en algemene zaken en ondersteunende processen	
- Gemeentewet - Besluit Begroting en Verantwoording - Wet gemeenschappelijke regelingen - Algemene Wet Bestuursrecht - Besluit accountantscontrole decentrale overheden - Wet financiering decentrale overheden - - Fiscale wetgeving - EU aanbestedingsregels - Wet Markt en Overheid - Wet Normering Topinkomens (WNT)	- Gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant - Financiële verordening Regio Hart van Brabant
Jeugd	
- Jeugdwet	